

Gervigreind í heimildaleit

Helgi Sigurbjörnsson

Helgi.sigurbjornsson@landsbokasafn.is

Þetta vitum við um gervigreind (LLM)

- Hún á það til að ljúga – eða fer með óráði
- Býr til heimildir sem ekki eru til
- Ber fyrir sig heimildir sem ekki innihalda upplýsingarnar sem hún býr til.
- Hún er í stöðugri þróun – þannig að allt sem við vissum um hana fyrir viku er sennilega orðið rangt núna.

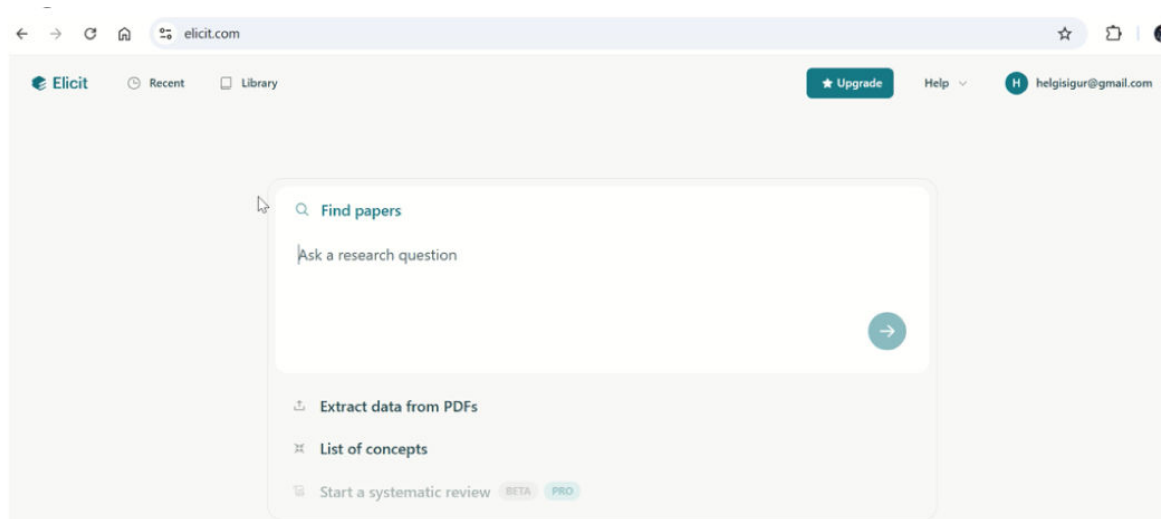
Hvernig getur AI gagnast við heimildaleit?

- Endurorðar fyrirspurnir
- Dregur saman í stuttu máli innihald efnis.
- Boole leit

- Þegar almennar gervigreindir á borð við ChatGPT vísa til heimilda gera þær það venjulega heldur almennt, ekki ósvipað því að leita með google.
- -Hafa ekki endilega aðgang að nýjasta efninu
- Efni sem er í lokuðum aðgangi kann að vera lokað.
- Hentar þess vegna heldur illa í heimildavinnu

Nokkrar AI fyrir heimildavinnu.

- Consensus.app
- Scopus AI – prufuaðgangur hjá Landskerfi einhvertíman í framtíðinni
- Web of Science Assistant –prufuaðgangur hjá Landskerfi einhvertíman í framtíðinni
- ProQuest (viðbót væntanleg í kerfið)
- Elicit.org
- Perplexity.ai
- Research rabbit

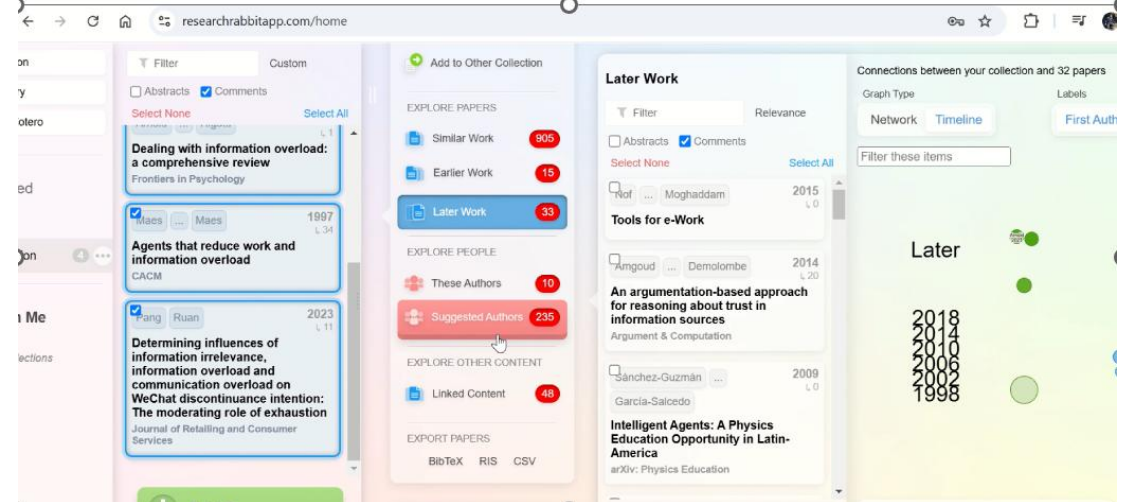
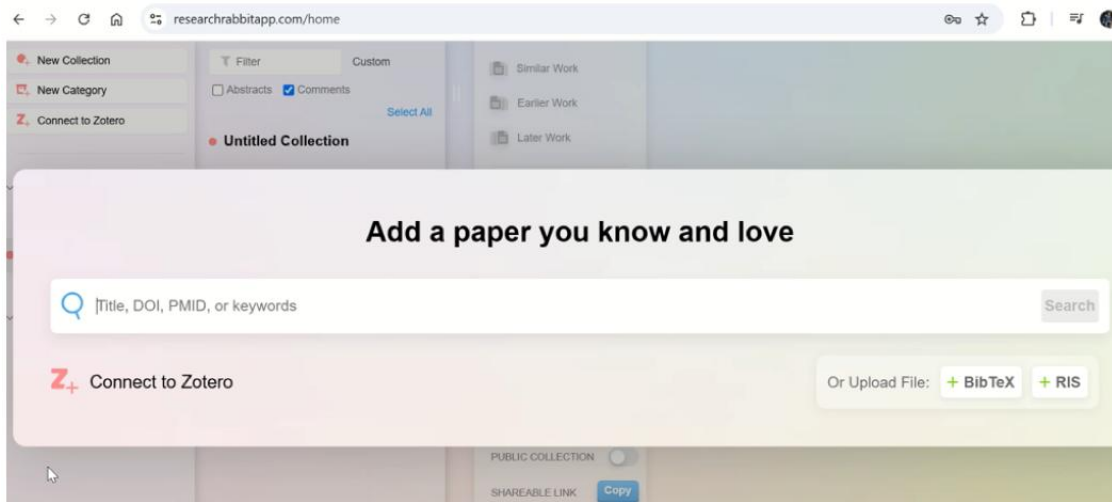
Elicit

Þessi tæki vinna mörg á svipuðum nótum, en þau nýta hæfileika gervigreindarinnar til að endurorða fyrirspurnina og beita því á leitina. Eftir það taka þau saman upplýsingar úr efninu sem þær fundu og draga saman í stuttan upplýsandi texta

Elicit sem dæmi birtir samantekt úr fjórum helstu heimildunum, en svo koma leitarniðurstöður fram í töflu þar sem hægt er að sjá útdrátt, og fleiri gagnlegar upplýsingar. Auk þess má bæta við töfluna upplýsingum um t.d. Rannsóknaraðferð, niðurstöður og fleiri nauðsynlegar upplýsingar. Þá má nálgast greinarnar beint í gegnum tækið, ef þær eru opnar.

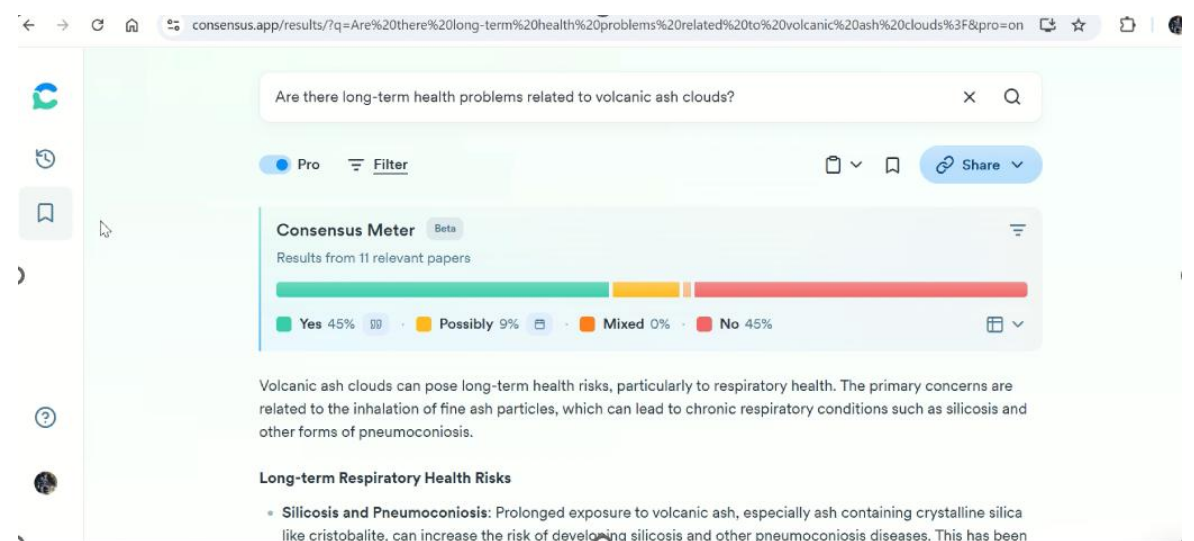
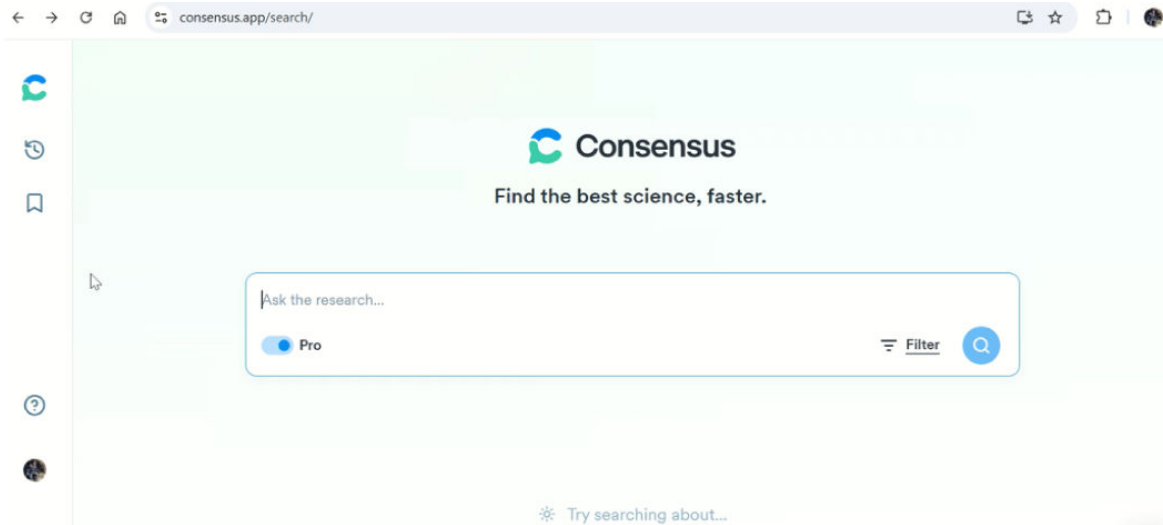
Research rabbit

Research rabbit er flott tæki. Þú setur inn það safn greina sem þú ert að vinna með, og Research rabbit hjálpar þér að finna sambærilegar heimildir. Þetta tæki er ókeypis og býður upp á mismunandi möguleika við leitina, til dæmis ef þú notar EndNote eða Zotero til að halda utan um heimildasafnið þitt, þá er hægt að nota Research Rabbit samhliða því.

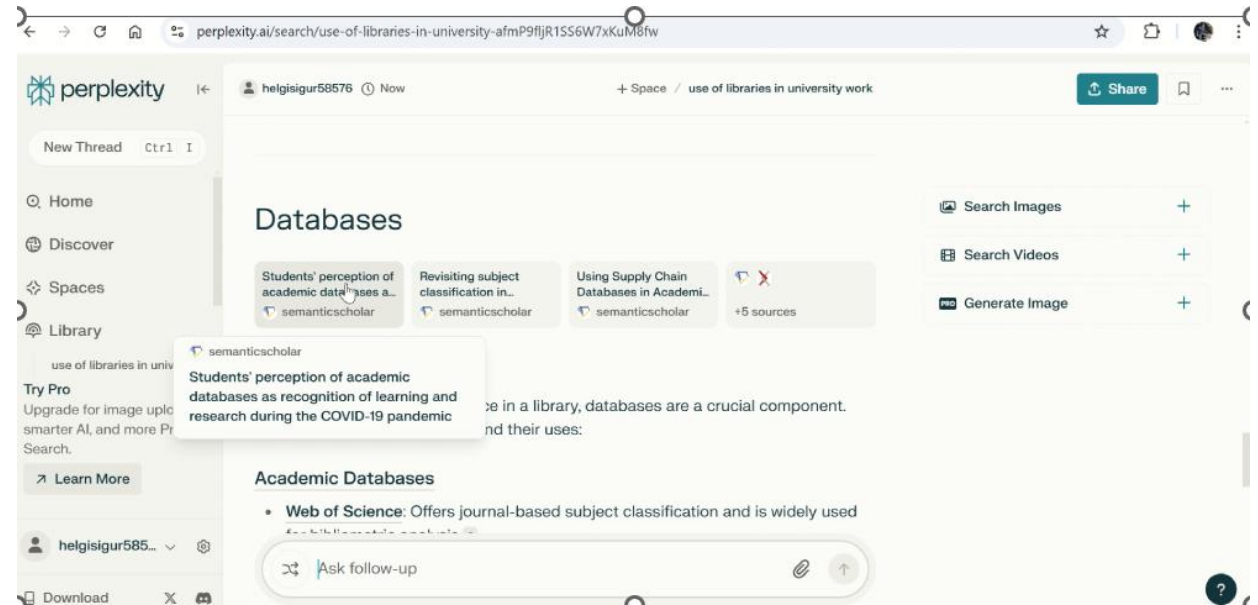
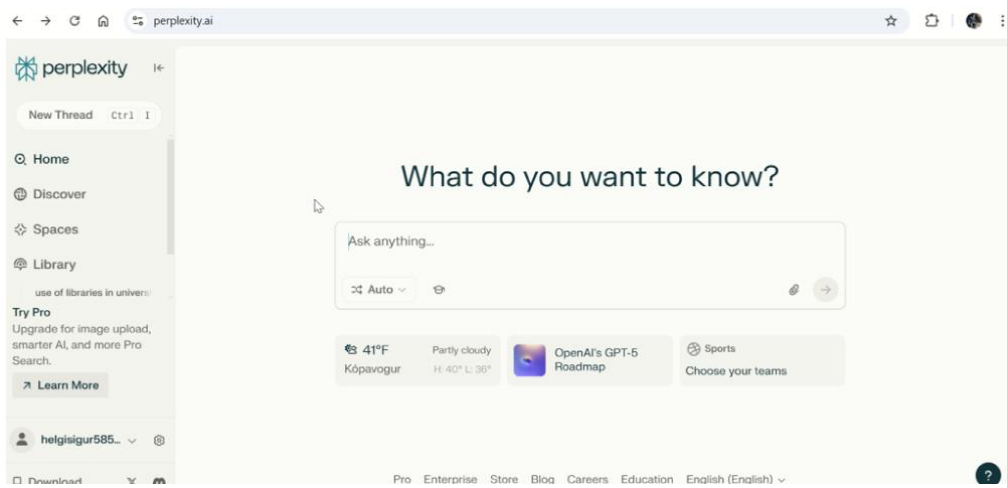
<https://www.researchrabbit.ai/>

Consensus

Consensus er frábært rannsóknartæki. Þú setur inn með þínum orðum rannsóknarspurninguna og getur bætt við síum í upphafi. Ef spurningu er hægt að svara með já eða nei, birtist Consensus samantekt á niðurstöðum þeirra greina sem hún finnur og flokkar eftir já, nei eða þar á milli. Þá birtist greindin samantekt á niðurstöðum leitarinnar og sýnir greinar sem skipta máli, en hægt er að sjá mikið af mikilvægum upplýsingum um greinarnar, t.d. Hvaða gerð rannsóknar er um að ræða, í hversu „góðu“ riti greinin birtist, hvort mikið sé vísað í greinina.

Perplexity

Hér er gervigreind sem leitar á vefnum en einnig má velja t.d. Hvaða greind er unnið með eða hvort leitað er eingöngu að akademískum heimildum. Niðurstöðurnar eru teknar saman í stuttan texta, linkar og heimildir komar fram (Semantic scholar). Þá eru fleiri möguleikar, t.d. að tala við gögnin sem þú ert með, útbúa Space – þar sem hægt er að vinna saman og gefa módelinu skýr fyrirmæli, auk þess að bæta inn þekkingargrunni.

Tæki sem við viljum endilega fá aðgang að 😊

- Scopus Ai
- Assistant by Scite <https://scite.ai/>
- Web of Science assistant
- ChatGPT deep research

Ég hef prófað Scopus Ai; Assistant frá Scite og Web of Science assistant. Þetta eru allt öflugar og flottar gervigreindir sem hjálpa til við að finna upplýsingar, en kosta töluvert.

Sameiginlegt eiga þau að nýta hæfileika ai til að endurorða spurningar þínar, framkvæma síðan margar leitir í stað einnar og meta síðan vægi niðurstaðna leitarinnar.

En þá er spurningin, ef við höfum ekki aðgang að þessum græjum, er einhver leið að gera þetta ódýrar?

Get ég ekki bara notað ChatGPT til að búa til boole leit?

ChatGPT ▾

What can I help with?

Create a boolean search string for Web of science to find all pertinent books and articles for the following research question: what is the psychological impact of leaving a cult?

Search

Reason

Create image

Summarize text

Code

Analyze images

More

Boole leitin fyrir Web of Science

("psychological impact" OR "mental health" OR trauma OR
"emotional distress" OR "post-traumatic stress" OR "PTSD" OR
"psychosocial effects" OR "adjustment disorder" OR "identity crisis"
OR "recovery process" OR "psychological well-being")

AND

("leaving a cult" OR "cult exit" OR "ex-cult member" OR "former cult
member" OR "cult recovery" OR "religious deconversion" OR
"leaving a high-control group" OR "post-cult adjustment" OR "exit
counseling" OR "coercive group departure")

Boole leitín fyrir Scopus

(TITLE-ABS-KEY (trauma OR PTSD OR "mental health" OR "psycholog*" OR "emotional distress" OR "post-traumatic stress" OR "psychosocial effects" OR "adjustment disorder" OR "identity crisis" OR "recovery process" OR "psychological well-being"))

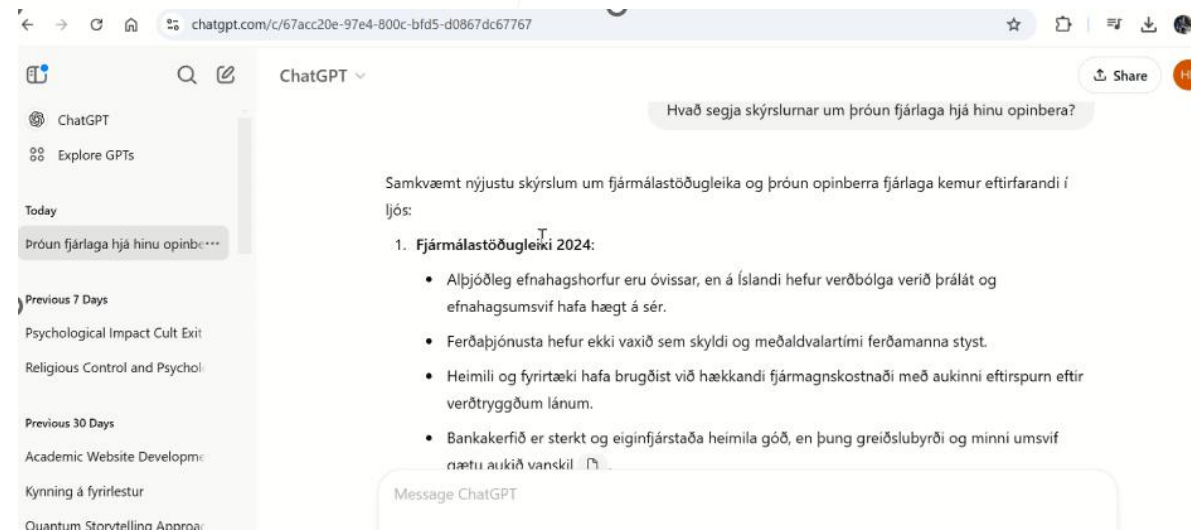
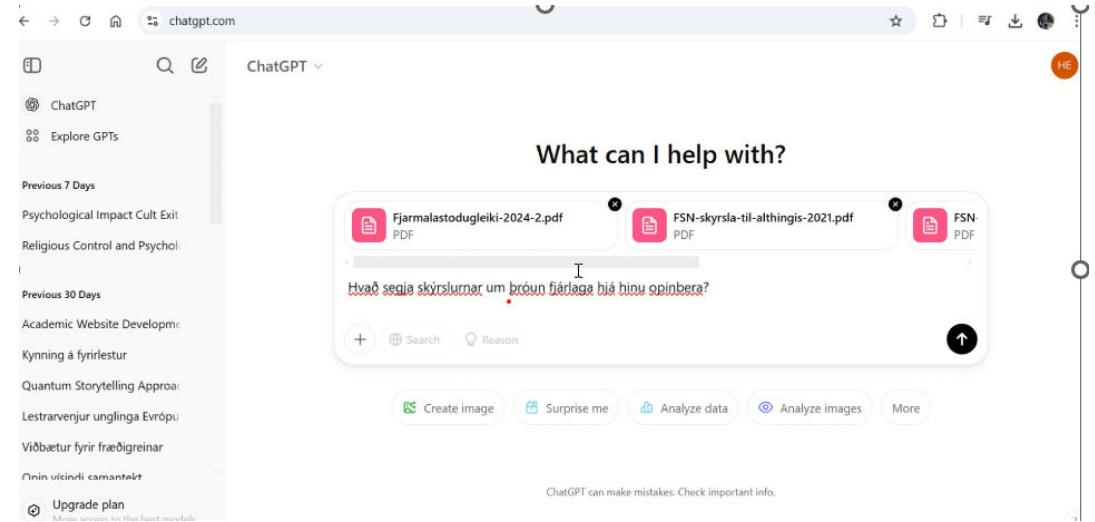
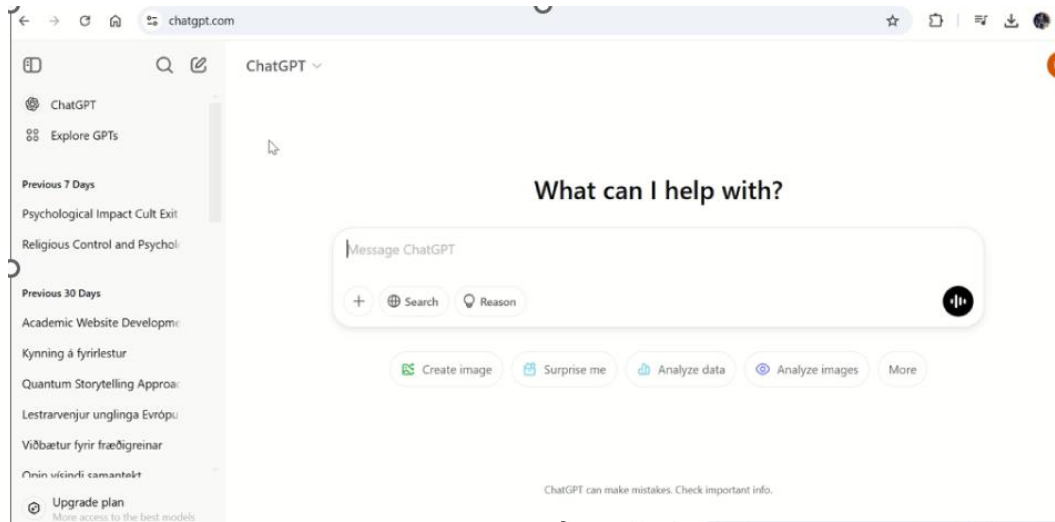
AND

TITLE-ABS-KEY ("leaving a cult" OR "ex-cult member*" OR "former cult member*" OR "cult survivor*" OR "cult recovery" OR "religious deconversion" OR "leaving a high-control group" OR "post-cult adjustment" OR "coercive group" OR "manipulative group" OR "undue influence" OR "authoritarian group" OR "spiritual abuse"))

Kostir og ókostir við að nýta ai til að gera boole leitarstrengi.

- Engin óráðssía – Gervigreindin býr ekki til heimildir sem ekki eru til
- Tímasparnaður - Gervigreindin býr til flókna leit fyrir þig, sérsniðið að því gagnasafni sem þú vilt nýta, getur sparað mikinn tíma í t.d. yfirlitsrannsóknum
- Ókostir – óvíst hversu vel leitarstrengurinn gengur í gagnasöfnin, gæti þurft að aðlaga og prófa sig áfram með hann.

Að tala við gögnin

Fleiri rannsóknartæki

- Rayyan – notað við systematic review. – Þú hleður inn greinasafni og ferð sjálfur yfir hluta þess m.t.t. þeirrar rannsóknar sem þú ert að gera. Gervigreindin lærir af þinni yfirferð og yfirfærir matið yfir á afganginn af greinunum. <https://www.rayyan.ai/>
- Nota ChatGPT eða aðra almenna gervigreind til að tala við gögnin.